

Castell de Claramunt

Visitar

Síntesi històrica

El castell està documentat des de l'any 978. Com a castell de frontera, formava part de la marca del comtat de Barcelona i servia per fer front als atacs dels sarraïns. Els primers senyors del castell van ser els cavallers de Claramunt, que en van tenir el domini eminent durant els segles X i XI. Des de començament del segle XII, apareixen els vescomtes de Cardona com a senyors alodials. El 1306, els Claramunt de la branca de la Torre de Claramunt van traspasar els drets que tenien als Cardona.

Posteriorment, el castell va ser centre administratiu del domini senyorial dels Cardona-Medinaceli sobre les terres de la conca d'Òdena, a excepció d'Igualada. L'arqueologia ha permès constatar fases de l'obra del final del segle XIII, del final del segle XV i del segle XVII. La fortalesa ha estat enderrocada i reconstruïda en diverses ocasions des que, el 1463, durant la guerra entre Joan II i la Diputació del General, va quedar malmesa per primera vegada. Després de la guerra, Joan Ramon Folc III de Cardona va ordenar la reconstrucció del castell, que es va perllongar fins al segle XVI. Pels voltants del 1714, arran de la guerra de Successió, el castell va ser enderrocat parcialment i va quedar deshabitat per sempre més. Durant la darrera guerra carlina se'l va fortificar per última vegada, amb dos sentinelles. El 1898, el Tribunal Suprem va abolir definitivament el senyoriu jurisdiccional dels ducs de Medinaceli sobre la Pobla de Claramunt.

L'any 1925, Alfons XIII va atorgar el marquesat de la Pobla de Claramunt a l'industrial paperer Antoni Miquel i Costas, qui havia costejat l'explanació del camí d'accés i una restauració parcial de la fortalesa. Actualment el conjunt monumental forma part del patrimoni de la Generalitat de Catalunya. La gestió correspon al Departament de Cultura i a l'Ajuntament de la Pobla de Claramunt.

1

Primera muralla

Es creu que va ser bastida cap al segle XI. Consta de set torres, cinc de semicirculars i dues de quadrades. S'hi observen diverses fileres d'opus spicatum. L'alçada original devia ser aproximadament el doble de l'actual.

Plànol

2

Portal d'accés

Va ser construït vers el segle XIII. Un dels muntants es recolza a la paret de migdia de l'església romànica. L'altre s'uneix amb un contrafort que li serveix de reforç i de nexa amb la primera muralla.

[Plànol](#)

3

Recinte jussà

És l'espai més ampli de la fortalesa, amb 4.164 m². Actualment només s'hi conserven les restes d'una bassa i de l'antiga cisterna del rector, reconstruïda als anys noranta. A l'època, aquest gran albacar estava ocupat, a més, per les cases dels castlans, la rectoria, el pedró de beneir el terme, els horts i altres dependències subalternes.

Plànol

4

Segona muralla

En podríem situar el període de construcció, que va coincidir amb la reconstrucció de la fortalesa, a la darrera del segle XV. Està foradada per sis espitlleres adaptades a les armes de foc.

Plànol

5

Església de Santa Maria

Documentada a la fi del segle X, va ser la primera parròquia del terme. Vers el segle XI es va engrandir la primitiva església preromànica i se la va transformar en un magnífic edifici romànic. De planta basilical, constava de tres naus separades per sis pilars en forma de creu. Els absis, decorats amb dobles arcuacions cegues i amb lesenes, bàsicament estan fets de carreus petits de travertí. A l'absis central, s'hi obren tres finestres de doble esqueixada, mentre que a l'absis lateral sud només n'hi ha una. L'enderroc de 1463, probablement va comportar la desaparició de l'absis lateral nord. Durant la reconstrucció de l'església, enllestida vers el 1484, es van aprofitar els dos absis subsistents i es va bastir un nou mur de tancament nord. No obstant això, les funcions parroquials van passar a la capella de la Santíssima Trinitat de la Pobla.

[Plànol](#)

6

Capella de Santa Margarida

Adossada al mur sud de l'església de Santa Maria, va ser construïda el 1303 i reconstruïda a partir del 1492. És d'una sola nau, rectangular, coberta per una volta lleugerament apuntada. El portal és de mig punt adovellat. Es tracta d'un edifici construït amb carreus ben tallats que combina elements romànics i gòtics. En una de les parets, s'hi pot observar un retaule de Jordi Alumà, pintor i retaulista barceloní, pintat el 1954.

[Plànol](#)

7

Plaça

Antic fossar. La franja angular de pedres correspon a la muralla medieval que va delimitar el castell fins al 1915, any en què es va produir l'anorreament de la muralla i la consegüent ampliació de l'espai. Aquestes obres d'ampliació van ser efectuades pel paperer Miquel i Costas, propietari de la muntanya del castell.

Entre la muralla medieval i la gran façana es poden apreciar les restes del que, segons tots els indicis, era el cup de vi.

[Plànol](#)

8

Sala gran

De planta trapezoidal, té una superfície de 126 m² i està coberta amb una volta de canó. A les parets, s'hi poden veure marques dels picapedrers. Antigament la sala estava dividida en dos pisos. Es creu que a la part baixa hi havia les cavallerisses, el celler, la fusteria i altres dependències i, a la part superior, les estances del cos de guàrdia i dels serveis. Es calcula que al castell hi podien viure entre 15 i 30 persones.

Plànol

9

Cisterna principal

De planta rectangular, a l'època podia emmagatzemar més de 130 m³ d'aigües pluvials. Actualment, acull la projecció de l'audiovisual que fa un repàs de la història i dels diversos edificis i elements que formen el castell de Claramunt.

Plànol

10

Pati interior

En aquest indret hi havia sitges i magatzems. Es diu que també hi havia una masmorra que posteriorment va desaparèixer.

L'edifici, destinat actualment a serveis, a l'edat mitjana tenia funcions de cisterna.

Plànol

11

Torre quadrada nord

Segons Josep Maria Vila, l'arqueòleg que va fer excavacions el 1992, es tracta d'un edifici construït entre el final del segle XIII i el començament del XIV, aproximadament. A la planta baixa s'observen diverses espitlleres, una d'elles doble. La segona planta pràcticament ha desaparegut. En alguns punts, els murs superen els 2 m de gruix. Sembla ser que durant els segles XVI, XVII i començament del XVIII la torre va ser utilitzada com a presó de la conca d'Òdena.

[Plànol](#)

12

Torre mestra

És decagonal, amb murs de 2,50 m de gruix mitjà i una alçada de 17 m. Les cantonades estan fetes amb carreus de travertí, mentre que les cares planes, arrebossades, són de pedra petita sense desbastar. Defensava l'angle nord-oest del castell. Devia superar els 20 m i era el punt més elevat de la fortalesa i l'últim bastió a conquerir.

[Plànol](#)

13

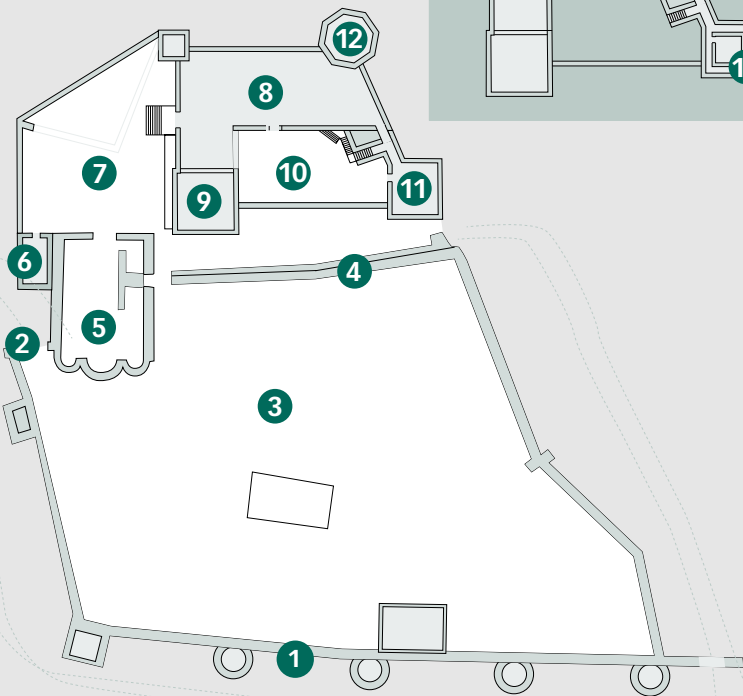

Terrat

El castell de Claramunt tenia dues plantes. La segona, ara terrat, estava ocupada per les estances dels senyors. Acol·lia diverses cambres, la cuina i la sala, entre altres depen-dències. Al costat mateix de la torre mestra, encara hi podem apreciar l'inici d'un mur amb l'arrencada d'una finestra.

Plànol

Planta baixa

Planta superior

